

Pieczęć	Kod ucznia	Razem pkt.

WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO

DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO - MAZURSKIEGO

ETAP WOJEWÓDZKI

Drogi Uczniu,

przed Tobą szkolny etap Konkursu z Języka Polskiego. Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo rozwiązać wszystkie zadania.

- Arkusz liczy 8 stron i zawiera 9 zadań, które mają różną formę i różny stopień trudności.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- W zadaniu z wyborem odpowiedzi postaw znak X na tej literze, która – Twoim zdaniem – wskazuje poprawną odpowiedź. W przypadku wskazania błędnej odpowiedzi zaznaczoną literę otocz kółkiem, a następnie zaznacz znakiem X literę z poprawną odpowiedzią.
- Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Jeśli pomylisz się, przekreśl błędną odpowiedź i zapisz poprawne rozwiązanie obok. **Nie używaj korektora!**
- Pracuj spokojnie, ale jednocześnie kontroluj upływ czasu! Rozsądnie gospodaruj czasem przeznaczonym na pisanie testu. Jeżeli zadanie sprawia Ci kłopot, wróć do niego na koniec.
- Brudnopis nie podlega ocenie.
- **Pracuj samodzielnie.**

**9 lutego
2023r.**

godzina 10.00

Czas pracy:

90 minut

Powodzenia!

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania:

50

„Wielkieś mi uczyniła pustki...”

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.

Jan Kochanowski, *Tren V*

*Jako oliwka mała pod wysokim sadem
Idzie z ziemie ku górze macierzyńskim śladem,
Jeszcze ani gałązek, ani listków rodząc,
Sama tylko dopiro szczupłym prątkiem¹⁾ wschodząc:
Tę jesli, ostre ciernie lub rodne pokrzywy²⁾
Uprzątając, sadownik podciął ukwapliwy³⁾,
Mdleje zaraz, a zbywszy siły przyrodzonej,
Upada przed nogami matki ulubionej -
Takci się mej namilszej Orszuli dostało.
Przed oczyma rodziców swoich rostąc, mało
Od ziemie się co wznioswszy, duchem zaraźliwym⁴⁾
Srogiej Śmierci otchniona⁵⁾, rodzicom troskliwym
U nóg martwa upadła. O zła Persefono,
Mogłaześ tak wielu łzam dać upłynąć płono⁶⁾?*

[Jan Kochanowski Tren 5 \(ug.edu.pl\)](http://ug.edu.pl)[dostęp:04.01.2023 r.]

- 1) *szczupłym prątkiem* – cienkim pędem
- 2) *rodne pokrzywy* – bujne pokrzywy
- 3) *ukwapliwy* – śpieszący się, niecierpliw
- 4) *duchem zaraźliwym* – oddechem zaraźliwym
- 5) *otchniona* – owiana
- 6) *płono* – na próżno

Przy rozwiązywaniu zadań od 1. do 5. i 9. wykorzystaj powyższy tekst.

Zadanie 1. (0–4)

Podaj, nazwę środka poetyckiego, którym autor najczęściej posługuje się w tekście. Wypisz trzy takie jego przykłady, z których każdy pełni inną funkcję w tekście i określ tę funkcję.

nazwa środka poetyckiego

przykład

jego funkcja w tekście

przykład

jego funkcja w tekście

przykład

jego funkcja w tekście

Zadanie 2. (0–4)

Podaj pełną nazwę dwóch pozostałych środków poetyckich zastosowanych w tekście. Określ funkcję każdego z nich w tekście.

nazwa środka poetyckiego

jego funkcja w tekście

nazwa środka poetyckiego

jego funkcja w tekście

Zadanie 3. (0-3)

Podaj, z iloma obrazami poetyckimi mamy do czynienia w „Trenie V”? Swoją odpowiedź uzasadnij. Nadaj tytuł każdemu z obrazów.

liczba obrazów poetyckich..... uzasadnienie.....

tytuły obrazów poetyckich.....

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.

Jan Kochanowski, *Tren X*

*Orszulo moja wdzięczna*¹⁾, *gdzieś mi się podziłała?*
W którą stronę, w którąś się krainę udała?
*Czyś ty nad wszystkie nieba*²⁾ *wysoko wniesiona*
I tam w liczbę aniołków małych policzona?
Czyliś do raju wzięta? Czyliś na szczęśliwe
*Wyspy*³⁾ *zaprowadzona? Czy cię przez teskliwe*
Charon jeziora wiezie i napawa zdrojem
*Niepomnym*⁴⁾, *że ty nie wiesz nic o płaczu mojem?*
Czy, człowieka zrzuciwszy i myśli dziewicze,
*Wzięłaś na się postawę i piórka słowicze*⁵⁾?
*Czyli się w czyścju*⁶⁾ *czyścisz, jeśli z strony ciała*
Jakakolwiek zmazeczka na tobie została?
*Czyś po śmierci tam poszła, kędyś pierwszej była*⁷⁾,
Niżes się na mą ciężką żalność urodziła?
Gdziekolwiek jest, jeśliś jest, lituj mej żalności,
A nie możesz li w onej dawnej swej całości,
Pociesz mię, jako możesz, a staw się przede mną
*Lubo snem, lubo cieniem, lub marą nিকczemną*⁸⁾!

[Jan Kochanowski Tren 10 \(ug.edu.pl\)](http://ug.edu.pl) [dostęp: 04.01.2023 r.]

- 1) *wdzięczna* – miła
- 2) *nad wszystkie nieba* - do najwyższego nieba; według ówczesnych wyobrażeń kosmos składał się z dziesięciu nieb, nad którymi mieszkali: Bóg, aniołowie i wybrani/wyjatkowi zmarli
- 3) *szczęśliwe wyspy* – wg mitologii greckiej wyspy, na których po śmierci przebywali owiani sławą bohaterowie
- 4) *Charon jeziora wiezie i napawa zdrojem/Niepomnym* - wg mitologii greckiej Charon, bóg podziemi przewoził łodzią dusze zmarłych przez rzekę Styks, dusze po napięciu się wody z rzeki Lete zapomniały o wszystkim, czego doświadczyły w życiu
- 5) *Czy, człowieka zrzuciwszy i myśli dziewicze/Wzięłaś na się postawę i piórka słowicze* - takie przemiany są często opisywane w antycznej poezji i mitologii
- 6) *w czyścju* - prawdopodobnie chodzi o czyściec znany w religii chrześcijańskiej lub pogański czyściec z *Eneidy* Wergiliusza
- 7) *Czyś po śmierci tam poszła, kędyś pierwszej była* — słowa zgodne z obiegowym ówczesnie przekonaniem, że dusze wracają po śmierci tam, skąd przyszły, czyli do Boga
- 8) *marą nিকczemną* – zjawą, widziadłem

Przy rozwiązywaniu zadań od 4. do 5. i 9. wykorzystaj powyższy tekst.

Zadanie 4. (0–9)

Na podstawie znanych Ci ze szkoły trenów Jana Kochanowskiego i tych zamieszczonych w tym arkuszu podaj po trzy argumenty, udowadniające, że autor ukazuje w trenach siebie jako

a) ojca.

argumenty:

.....
.....
.....
.....

b) poetę.

argumenty:

.....

.....
.....
.....
c) erudyte.
argumenty:

.....
.....
.....
.....

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i wykonaj związane z nim zadania.

Bolesław Leśmian, Urszula Kochanowska

*Gdy po śmierci w niebiosów przybyłam pustkowie,
Bóg długo patrzył na mnie i głaskał po głowie.*

*"Zbliź się do mnie, Urszulo! Poglądasz, jak żywa...
Zrobię dla cię, co zechcesz, byś była szczęśliwa."*

*"Zrób tak, Boże - szepnęłam - by w nieb Twoich krasie
Wszystko było tak samo, jak tam - w Czarnolasie!" -
I umilkłam złęczniona i oczy unoszę,
By zbadać, czy się gniewa, że Go o to proszę?*

*Uśmiechnął się i skinął - i wnet z Bożej laski
Powstał dom kubek w kubek, jak nasz - Czarnolaski.*

*I sprzęty i donice rozkwitłego ziela
Tak podobne, aż oczom straszno od wesela!*

*I rzekł: "Oto są - sprzęty, a oto - donice.
Tylko patrzeć, jak przyjdą stęsknieni rodzice!*

*I ja, gdy gwiazdy do snu poukładam w niebie,
Nieraz do drzwi zapukam, by odwiedzić ciebie!"*

*I odszedł, a ja zaraz krzątam się, jak mogę -
Więc nakrywam do stołu, omiatam podłogę -*

*I w suknię najróżowszą ciało przyoblekam
I sen wieczny odpędzam - i czuwam - i czekam...*

*Już świt pierwszą rozniętą złoci się po ścianie,
Gdy właśnie słyhać kroki i do drzwi pukanie...*

*Więc zrywam się i biegnę! Wiatr po niebie dzwoni!
Serce w piersi zamiera... Nie!... To - Bóg, nie oni!...*

[Urszula Kochanowska - Bolesław Leśmian \(poezja.org\)](https://poezja.org/)[dostęp:04.01.2023 r.]

Przy rozwiązywaniu zadań od 5. do 8. wykorzystaj powyższy tekst.

Zadanie 5. (0–3)

Napisz numer trenu zamieszczonego w arkuszu, do którego najbardziej nawiązuje wiersz Leśmiana. Swoją odpowiedź uzasadnij, podając, na czym polega związek między trenem Kochanowskiego a wierszem Leśmiana.

nr trenu.....
uzasadnienie

Zadanie 6. (0–2)

Osobą mówiącą w tekście Leśmiana jest Urszula Kochanowska. Podaj fragment, mogący wskazywać na to, że autor przedstawia ją jako starszą niż była w rzeczywistości. Swoją odpowiedź uzasadnij.

fragment

Zadanie 7. (0–3)

Urszula w zaświatach była

- a) szczęśliwa.
- b) nieszczęśliwa.
- c) trudno określić.

Swoją odpowiedź uzasadnij. W uzasadnieniu podaj powody takiego, a nie innego samopoczucia Urszuli.

Zadanie 8. (0–2)

Ostatni dwuwiersz jest bardziej dynamiczny niż pozostałe. Autor buduje w nim też napięcie. Podaj trzy sposoby, dzięki którym udaje mu się to osiągnąć.

sposób I.....
sposób II.....
sposób III.....

Zadanie 9. (0–20)

Cierpienie jest siłą budującą czy rujną człowieka? Zajmij stanowisko i uzasadnij je argumentami odwołującymi się do znanych Ci trenów Jana Kochanowskiego oraz dwóch innych tekstów literackich. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Brudnopis

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....